CRUCIADA ROMÂNISMULUI

SAPTAMANAL DE ORIENTARE POLITICA SI SPIRITUALA

ANUL I APARE JOIA NR. 7

DIRECTOR:

MIHAIL STELESCU

Românul de ieri, de azi şi de totdeauna... Desen de NEAGU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUMAR:

Naţiune şi Naţionalism
de Panait Istrati

Rectificări
de Mihail Stelescu

Comandamentele românismului constructiv
de Dem. C. Milozi

Plebiscitul din Sarre
de C. Caragea

Lasă vântul să mă bată
de Const. Barcaroiu

Invinsul
de G. Ivanovici

Românizarea integrală
de Toma Alexandrescu

Rânduri pentru cântăreţii bisericeşti
de Al. Redea

Tribuna parlamentară

Sport - Cronici: ştiinţifică, literară, teatrală, politică, etc

Desene de NEAGU

8 pagini ■ JOI 17 IANUARIE 1935 ■ 2 Lei

Sport

CONCLUZII

Românizare integrală

Rușinea cu care ne-a gratificat echipa minoritarilor unguri, în matchul cu Jugoslavia și impotența celor opt federali ce au însoțit-o la Atena, e departe de a părăsi actualitatea.

Modul în care biroul federal, a ținut să atribue răspunderile și să sancționeze pe cei „vinovați", e deadreptul pueril.

Intru'cât ar fi vinovați, Bodola, Covaci, Juhasz, Demetrovici sau Zombory, că „onoratul" birou federal, i-a selecționat, trimițându-i la Atena, zvârlind în același timp orice răspundere în spatele maiorului Tane Săvulescu — care uitându-și misiunea, ce o avea, de a forma o veritabilă reprezentativă a acceptat lotul și răspunderile.

Sunt vinovați, sus menționații minoritari, că nu au jucat cu suflet pentru tricolorul atât de scump nouă și atât de puțin agreeat de ei? Sunt vinovați ei că le-a fost încredințată misiunea de a apăra culorile naționale, atunci, când nu erau capabili să lupte nici pentru cluburile din care făceau parte?

Sunt vinovați ei, că li s'a oferit posibilitățile unui voiaj gratuit în vechea Eladă?

Nu, vinovați sunt cei ce le-au încredințat această sarcină, acei ce cunoscându-le „calitățile", i-au trimis totuș la Atena, să demonstreze odată în plus — dacă mai era nevoe — ineficacitatea technicei maghiare și lipsa de convingere cu care joacă, atunci când nu au nimic comun cu — exceptând latura financiară — culorile sub care luptă.

In numărul patru, după ce propuneam în articolul „Balcaniada" formația pentru Atena, am adăogat un post scriptum: „In ultimul moment, aflăm, că biroul federal a selecționat pe Juhasz și Covaci, omițând în schim pe Eisenbeisser și Felecan II. Consecințele, se vor vedea la Atena". In ce măsură s'au adeverit spusele noastre, cred că nu e necesar să mai subliniem.

Am spus apoi, în numărul cinci: „dacă e vorba să alegem între doi minoritari, să-l luăm pe cel mai bun". Era vorba de Iuhasz și Eissenbeiser; atunci am fost acuzați de anumiți „domni" că vorbim cu patimă. Evenimentele, au dezmințit.

Dar insfârșit, am cedat și nu cu vorbe ne vom reface prestigiul pierdut, deși d-l Tillea susține contrariu. Să ne resemnăm? Nu, prea a fost cruntă și neașteptată lovitura ca să renunțăm așa de ușor la satisfacții.

Apoi, prea au fost cu ochi și cu sprâncene, eșecurile României din ultimul timp, reprezentativa minoritară, cedează cu 4—0 amatorilor unguri la Budapesta. O mână de români ne reabilitează: zdrobindu-i cu 5—1 la București. O quintesință minoritară, cedează cu 5-0 Poloniei la București, șapte români ne-au reabilitat la Lemberg.

O reprezentativă minoritară, pierde cupa balcanică în 1932, una aproape românească, o recucerește în stil magnific în 1933.

O reprezentativă maghiară, cedează în 1932 în cadrul acestei buclucașe cupe, cu 0—2 Bulgariei și cu 2—3 Jugoslaviei. O reprezentativă românească bate în 1933 pe bulgari cu 7—0 și pe Jugoslavi cu 5—0.

Mai vreți și altele? Cred că e suficient.

Deci, aproape toate înfrângerile, minoritare, au fost spălate de români. De ce atunci să-i mai cocoțăm acolo, unde au dovedit că nu merită să stea.

Au obținut câteva performanțe? dar atunci străinătatea, ne-a zvârlit în ochi expresii ca: reprezentativa ungurilor din România, „reprezentativa românească" — între ghilimele — reprezentativa minoritară, etc. Cu acestea ne-au gratificat când au fost înfrânte, socotind în schimb — în caz de victorie — reprezentativa minoritară, drept națională, românească.

De ce dar, atâtea afronturi și atâta rușine? Până când vom accepta această stare deplorabilă?

De ce echipa reprezentativă pură a României e sabotată matematic de oficiali?

Le e frică? Numai lașii sunt fricoși, iar dacă oficialii noștri se socotesc lași, să demisioneze, să-l urmeze pe d-l Tane Săvulescu.

In fruntea federației române de foot-ball, ne trebuesc conducători români, cari să formeze reprezentative românești, ale căror performante să nu mai fie puse în discuție.

Vă e frică, s'au interese laterale vă îndeamnă să sabotați românizarea? Dacă nu sunteți capabili să soluționați acest deziderat, în lături, faceți loc acelor ce nu au interese ca sportul românesc să fie dubios reprezentat de unguri.

Vrem echipă națională românească, nu mai vrem vedete răsuflate; decât o victorie contestată, mai bine două eșecuri onorabile, decât succese ungurești, mai bine înfrângeri românești.

Din piepturile tuturor românilor, nu se mai disting azi, decât două cuvinte: vrem românizare.

Fiți dar prudenți și nu riscați să-i vedeți revoltându-se.

Toma Alexandrescu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O vizită impresionantă

Multă vâlvă a făcut printre sportivi faptul că organizatorii noștri au angajat pentru 3 matchuri echipa campioană mondială „Winnipeg-Monarchs". Dar mai mare a fost vâlva produsă de echipă. Nu putem fi decât în admirație față de jocul mai mult decât perfect pe care l'au desfășurat.

Jucătorii noștri, au depus un efort consilerabil în defensivă și grație lui au reușit să facă ceeace au făcut, dar mi au mult de învățat, mai ales să patineze. Pe lângă viteza canadienilor ai noștri păreau anchilozați.

Primele 2 matchuri n'au fost decât o bombardare a golului lui Mircea Rațiu, care a apărat totuși cu multă pricepere. Este incontestabil un element de valoare, singurul poate care merită laude.

Faze și situații critice nu au fost decât pentru noi, căci de poarta canadiană nu puteam să ne apropie, și când ajungeam întâmplător în fața ei, emoția prea puternică împiedeca pe ai noștri să shooteze. Așa a făcut „internaționalul" Brakl. Dacă am învățat ceva e jocul de pasă și sistemul admirabil al Canadienilor de a centra în ultimul moment. Dar și pentru asta trebue multă dibăcie și antrenament.

In al III-le amatch am încercat ța echipa noastră amețită de atacurile din ce în ce mai repezi ale canadienilor.

și să facem aceasta dar în zadar. Nu trebue să trecem cu vederea combinațiile frumoase făcute de Costi Țico și Sandy Botez. Graițe acestor pase am putut să marcăm în 2 matchuri 2 goaluri, mult aplaudate de publicul entusiast care nu aștepta decât ocazia de a încura. Al treilea match a fost o demonstrație între Canada A și B. Neavân destui jucători ei și-au complectat echipele cu jucători români. A: Danielopol, Tucker, Hinckel, Lindquist, Lemoy și Roy Rivers și Biro-Grand, Anastasiu. B: Rațiu, Polizu, Joe Rivers, Crayton, Yellowelss, Shewan, Brakl, Botez, Țicu. Echipa A învinge cu 8—5 (2—1, 0,0—6—4). Jocul a fost foarte spectaculos, canadienii jucând în ambele echipe. Foarte ineficace în fața apărei canadiene și-a dovedit înaintarea Botez-Țicu, goalurile fiind marcate în ambzele părți numai de canadieni. Inlocuirea lui Rațiu în ultima repriză cu Dinu Saparis a fost ridicolă. E un portar lipsit de orice experiență și care nu poate pretinde a juca într'un match internațional.

SANDU N.

Rugăm pe domnii corespondenți, să ne trimeată materialul spre publicare până Sâmbătă seara sau cel mai târziu Luni la prânz.

Rânduri pentru cântăreții bisericești

Poate că n'ar fi apărut aceste rînduri, dacă o scrisoare dela un cîntăreț-șomer, unul din miile de năpăstuiți ai soartei, nu ne-ar fi rugat să-i ascultăm suferințele.

Se plânge cititorul nostru de mijloacele necinstite de care se uzează în numirile ce se fac pentru posturile de cîntăreți bisericești, numiri ce dau natșere la rezultate cu totul contrarii intențiilor de care ar trebui să fie animați cei ce conduc interesele spirituale ale neamului.

Se mai plînge de atitudinea nerespectuoasă pe care o au unii cîntăreți la strană, atitudine ce provoacă de multe ori indignarea publicului.

Cred, iubite cititor, că cei mai mulți dintre aceștia sînt tocmai cei numiți cu intervențiile de care spui dumneata, fiindcă cel care n'are SFINȚI muncește din răsputeri pentru o bucată de pîine și nu-i mai arde să arunce ochiade cucoanelor din biserică.

Intîmplarea a făcut odată să întîlnesc pe un cunoscut al meu, cîntăreț de meserie, dar care din lipsă de post îndeplinea greaua și umila slujbă de paracliser la o biserică de cartier unde oficia un popă bine hrănit și burtos pînă la nesimțire. L-am întîlnit într'o iarnă, pe un ger strașnic, în curtea bisericii, unde era ocupat să înconjoare cu scîndură și pae cișmeaua popii, ca să nu înghețe apa și să nu fie lipsit părintele, tocmai în toiul iernei de binefacerile civilizației date de Dumnezeul pe care-l slujește dar nu-l înțelege.

L'am întîlnit acolo cu fața biciuită de vînt și mîinile roșii cu care abia mai putea ține cleștele.

In același timp în casă la căldură preotul își gîdila nările și bărdăhanul, cu aburii unei cafele turcești.

Cinstite părinte, dacă Hristo pe care-l servești, ar fi făcut cc ce făceai d-ta, nu te-ai mai fi b curat atunci de plăcerile pe c ți le-aduce meseria de serv al c dinței.

Dacă oprimarea celui mai n funcționar al bisericii vine tocm dela superiorul lui cel mai ap piat, cum crezi atunci că va st bate glasul obiditilor tot șirul SFINȚI înșirați pînă sus.

După cum sînt unii cîntăreți re uzează de mijloace ce-i fac i șine, ca să ia locul altuia pentr odată ajunși acolo să-și bată de sfînta slujbă aruncînd ocht frumoaselor din biserică, tot sînt și anumiți preoți care uzez de obiceiuri mai mult sau mai ț în apropiate acestuia.

Am asistat odată la predica nui astfel de preot aici în Capi lă, care în amvon, cu mîinile sus gesticula patetic, cu ah-uri oh-uri libidinoase în fața oc lor extaziați ai cucoanelor iste coase, care cred că numai de d gul bisericii nu veniseră acolo.

Așa face și el ca și cîntăre nepriceput, ce înjosește cu neșt ța lui sublimele melodii de inspi ție divină ale marilor melozi ai sericii ortodoxe.

Iată realitatea iubite cititor ne rogi să strigăm să-i dăm pe ță. Strigăm, și noi, și alți, și pre și publicul, dar ai uitat că sînt ța în care nimeni nu se mai r voltă?

Al. Redea

Sfaturi pentru tinerii care fac politică

■ *La mulți ani prietene. Ne întâlnim iar la acest capăt de an, tu cu speranțe, eu cu aceste gânduri hașurate pe marginea unei experiențe. Vorbim aci între noi sincer și simțit și ce bine ar fi de-ai ține cât de puțin seamă de aceste sfaturi și ai reuși să observi în jurul tău cu ochiul critic pe toți cei ce te înconjoară și te chiamă la ei.*

■ *Dragă prietene, fii entuziast, fii aprins și dărâmă tot în calea ta, dar numai pentru credințele tale și idealul tău, ele nu te vor trăda niciodată, cel mult tu să le lași în drum. Pentru oameni nu fii așa. Oricât de mari ar fi ei sau oricât de puternici Niciodată nu se vor apropia de tine și nu te vor chema la ei de cât mânați de o curiozitate sau de vreun interes. Puțin le vor păsa de ai o scânteie în tine, ei îți vor ceda să fii sclavul făclii lor. Dar tu să nu fii, căci atunci când facla lor se va stinge pe cine vei mai sluji? Un hoit?*

Apropie-te de oamenii care ard în tainicul lor lăuntric acelaș opaiț al credințelor tale, numai atunci nu te vei abate din cale, chiar dacă candela lui se va stinge, aceiași luminiță va continua să arde în tine și-o vei servi pe ea.

Dar cum să te 'nvăț prietene să vezi ce arde în sufletul omului!

Și pentru mine e așa de greu. Dar totuș e o metodă.

Nu te aprinde repede, stai, așteaptă, obsearvă, mergi lângă el dar cercetează și nu se poate ca adevărul să nu se ivească.

De-am ști să nu fim adeseori atât de entuziști, am șterge din viață clipele de dezamăgire.

Fii prietene nebun de avântat pentru o credință, dar fii prudent, cât mai pr dent pentru un om.

■ *In lupta care o duci are să ți 'ntâmple poate să fii închis. Nu-ți la aere de erou și nu aștepta dela cei afară ajutor și glorificare.*

Dacă tu ai vrut să fii închis, așa ca te fălești și să-ți faci o fală, fii atent, e un om de nimic.

Iar dacă suferi pentru alții resemne ză-te. Cei pentru care ai fost închis vor uita sau te vor ajuta așa din câ în când; ei afară au treburile lor, tu e bun doar în clipa când reprezinți o m nedă bună de cheltuit, dar din mome ce ai fost imobilizat, ei își vor îndre atenția spre alții. Ca să te convingi, pr vește în ochii celor ce au trecut pr celule, și caută de le surprinde durere Dar n'are aface, luptă inainte, dacă n lupți pentru vr'un om, căci răsplata s ferinței tale va veni. Iar dacă lupți pe tru vr'un om, ascultă de pe acuma sfatul renunță, înainte de a renunța el la ti

NOTE

Joi 24 Ianuarie „Cruciada Românismului" va depune o coroană pe mormântul Eroului necunoscut în amintirea luptei pentru Cruce din anul 1933.

CRUCIADA MEA SAU A NOASTRA

Naţiune şi Naţionalism

de PANAIT ISTRATI

Aşa cum era de aşteptat, perspectiva unei posibile logodne între diferitele noastre cruciade, a dat naştere la o salvă de entuziasme cari, exprimate cu multă tinereţe în numărul trecut al revistei, se prezintă ochiului critic sub forma unei diversităţi, foarte bariolate. Recunosc şi eu că în felul cum deschidem şi închidem noi braţele, în clipa de faţă, toată lumea poate să se arunce la pieptu-rile noastre de aramă — şi toată lumea ar putea s'o rupă la fugă, mâncând pământul. Suntem, tot-odată, foarte „largi" şi foarte „strimţi"', foarte indulgenţi şi foarte severi — tot ce poate fi mai universal. E un mare merit, această elasticitate de simţire. Dar numai în literatură. In politică, ea nu duce la nimic practic. Adică la practicul acela la care, nu eu, ci D-voastră voiţi să ajungeţi, spre binele românismului.

Am afirmat de mult şi repet că — în ce mă priveşte — de când am renegat comunismul criminal în care un moment am crezut, atitudinea mea definitivă este: neaderarea la nimic. Ce înseamnă asta? Inseamnă: nu mai cred în nici o idee, nici un partid, nici un om. Consecinţă logică: nimic nu m'ar mai putea face să accept un rol şi o funcţie de militant al unei doctrine, al unui program.

EU SUNT OPOZANTUL ETERN.

Totuşi... Este un mare totuşi!

Atitudinea aceasta a mea absolută, nu înseamnă că eu nu mai cred într'o posibilă ameliorare a existenţei omeneşti, căci dac'ar fi aşa m'aş sinucide imediat. Eu continui să cred în perfecţionarea, umanizarea relaţiilor dintre oameni, într'un viitor îndepărtat. Dar, convingându-mă definitiv că reformatorul cel mai pur e totdeauna trădat de colaboratorii lui, m'am hotărât să renunţ la acest rol de Don Quichote pe care toată viaţa l-am jucat în propriii mei ochi şi să mă apăr de acele deziluzii pe cari le-am trăit atât de crâncen când, o clipă, mă făcusem frate de cruce cu nişte bandiţi. Resping deci orice alianţă, orice sudură, fie perspectiva cât de seducătoare, înainte de-a o fi trecut prin acizii unei solide încercări.

Se întâmplă, însă, aşa cum s'a întâmplat cu D-voastră, să vie un om la mine şi să-mi spue:

— Eu sunt un om cu mâinile încă curate (sau aproape curate) — şi aş vrea să apuc cu ele cârma lumii (ori a ţării). N'ai vrea să-mi dai o mână de ajutor?

— Bucuros. Poftim.

Şi-i dau o mână de ajutor, nimic mai mult.

Sunt nevoit să fac asta. Căci astăzi ştiu că dacă într'o zi omenirea va fi mai bună decât cea din zilele noastre, apoi ea îşi va datora bunătatea nu unor absolutişti ca mine, cari se supără ca vărcarul pe sat, ci acelor salahori perseverenţi cari — sărind de la o metodă la alta şi de la un om la altul — acceptă să frământe pasta umană la infinit, FARA SA FIE GHIFTUIŢII EI PROFITORI!

Iată practicul la care presupun că vreţi să ajungeţi şi iată sub ce înfăţişare vă văd eu. Hamali idealişti, dornici de muncă şi neînfeodaţi vre unei doctrine criminale. Cârpaci eterni ai zdrenţuitului veşmânt social, prin ale cărui spărturi suflă toate viscolele suferinţii.

Eu, despuindu-mă pe mine, — am voit să dau omenirii o hlamidă de purpură. Ea mi-a răspuns: Eşti un smintit! — *M'*am retras, rănit de moarte.

Dar adevărul nu e cu mine. El e cu biata omenire şi cu cei cari nu se supără pe ea, cum m'am supărat eu, ci continuă s'o meremetuiască.

Respect pe toţi aceşti voitori de bine, mai ales când se menţin cât mai curaţi, atât cât omenesc e posibil.

Şi sunt gata să-i ajut. Oricine ar fi ei — ori de unde ar veni.

Dar, ca să-i pot ajuta, trebue să văd limpede, chiar dacă limpezimea ne-ar cam îndepărta unul de altul. Tot e mai bine decât confuzia.

Or, până acum, e mare confuzie. Ea merge atît de departe încît fratele Talex — pe care-l credeam Nestorul „Cruciadei" — face elogiul nu ştiu cărui „pumn" şi mă întreabă dacă vreau „s'o văd şi pe asta".

Ba nu vreau s'o văd de loc! Aplicat de oamenii de la noi, „pumnul" acesta n'ar aduce nici ce-a adus în Rusia şi Italia.

Iar fratele Stelescu — acest Achile al „Cruciadei" — după ce-mi spune că nu reneagă nimic din scurtul său trecut, termină cu întrebarea candidă:

„Ne mai putem despărţi, Panait Istrati"?

O, da! Bine'nţeles că ne putem despăţi. De îndată ce voi crede eu că sunt trădat.

Ceva mai mult: chiar şi acum, suntem mereu despărţiţi. Mergem doar paralel.

Există însă un punct categoric. Stelescu desclară deschis: „Politica geamurilor sparte şi a bătăilor este o politică lipsită de sens, demnitate şi pe care o resping cu toată indignarea. Nu bătând, ci realizând. Nu omorînd, ci muncind".

Iată ceva limpede ca lumina soarelui! Omul căruia i-se datoreşte toată organizarea mişcării de dreapta şi pe care-l cred capabil oricând să refacă această mişcare — azi inexistentă — punând-o pe baze noi, omul acesta declară solemn că nu va mai uza de singurele arme pe cari s'a bizuit până ieri.

Ei bine, dacă cuvântul acesta va fi ţinut, eu pretind că o eră nouă se deschide azi la orizontul speranţelor tinerimei intelectuale din România — o eră în care forţa morală va înlocui efemera şi înşelătoarea forţă a ciomagului.

Iar dacă eu am contribuit într'o măsură oarecare la această schimbare de tactică, la această umanizare a luptelor sociale de la noi, atunci tot merit o mare lumânare din partea burgheziei noastre speriate până la ridicol de glontele de la Sinaia. Căci e sigur că, mai curând ori mai târziu, tot ce e tinerime generoasă şi inteligentă în ţara asta va adera la sâmburele care încearcă să încolţească azi.

Deasupra acestei declaraţii a lui Mihail Stelescu, întind mâna mea de frate acelora cari vor să-l însoţească în Cruciada...

In care cruciadă?

Iată un mare punct de întrebare, la care va trebui să dăm răspunsuri tot aşa de categorice.

Incep tot eu prin a face concesiuni.

Mai întâi: Naţiune... Naţionalism...

Eu sunt din şcoala celor de la *1900* când, de la întâiul savant european — (nu domnul Iorga) —

până la ultimul bragagiu român, toată lumea care silabisea un ziar credea morţiş că viitorul apropiat al omenirii e acea Internaţională, mai mult sau mai puţin socialistă, care să cuprindă măcar o bagatelă de State-Unite ale Lumii, în sânul cărora toţi tâmpiţii să se poată înţelege în limba Esperanto.

Pe-atunci,

Codrule, codruţule,
Ce mai faci drăguţule?

se declama cam aşa, la „cerc":

Padurèle, paduricos
Che mas hàblos cichiticos?

Nu eram decât o „haimana" adolescentă şi nici nu făceam măcar parte dintre „secăturile entuziaste" ale d-lui Iorga, cari de-atunci s'au socialistizat, ba chiar comunistizat, şi mă mustră azi că nu scriu „literatură proletară" (ei, iaca! nu scriu! numai ca să vă fac în necaz!)

Dar nu pot să nu privesc cu oarecare mândrie în urmă, când mă gândesc că nici o clipă n'am crezut în aceste prostii internaţionaliste, doctoral recomandate prostimii de către toţi proştii cari azi se aleg deputaţi „socialişti", pe listele guvernamentale şi se cocoloşesc prin diversele caşcavaluri „sociale" ale „infamei burghezii".

Mi-am iubit întotdeauna pământul din care am ieşit, precum şi duioasa lui limbă — duioasă ca toate limbile de pe glob, pe cari le respect, căci toate sunt sfinte pentru acela căruia o mamă cu chipul amărât i-a şoptit primele cuvinte întrun grai omenesc carecare, fie el şi ţigănesc. Eu nu m'am născut într'un leagăn de fildeş, nici n'am fost dat, din faşă, pe mâna servitorilor, aşa cum fac „boerii" noştri cu odraslele lor, crescute de „englezoaice" cari în loc să le înseninezе chipul cu surâsul şi vorba caldă ale unei mame, le sfarmă sufletele chiar din leagăn şi făuresc astfel monştri cu inimi de piatră, monştri cari apoi torturează naţiunea prin toate acele instituţiuni pe unde bietul copil nevoiaş trebue să treacă, de voe de nevoe.

După ce — pe la douăzeci şi cinci de ani — sfârşisem să citesc tot ce era mare în poezia, proza şi cronicile noastre, bătăile inimei mele erau destul de româneşti, ca să facă din mine un naţionalist. N'au făcut. Şi nu din cauza socialismului, în jurul căruia dădeam târcoale. Ci tocmai din cauza acelui „naţionalism" agresiv, pe care-l vedeam practicat de cioclovinele crescute de slugi şi conduse de d-nii Iorga-Cuza să insulte şi să arunce cu bolovni în soldaţii şi ofiţerii români, cari stăteau smirna şi înghiţeau.

De-atunci, d-l Iorga a devenit un om de stat şi de cultură, dar „naţionalismul" nu l-a urmat pe d-sa, ci pe d-l Cuza, care nu-i cerea cultură, ci huliganism. Şi huliganic şi ignorantin a rămas acest românism, după cum se vede, fără să poată da, în treizeci de ani, un singur om de valoare. Ciomăgaşi şi asasini. De cari s'au slujit toate guvernele şi se vor mai sluji, cu toată drama (eram să zic lecţia) de la Sinaia.

Să mă erte naţiunea mea, dacă sunt hotărât să mor fără să accept vreodată să arborez cocarda tricoloră la butonieră, dar prea am văzut-o arborată numai şi numai de lichelele agresive ale ţării mele. Sau de nulităţile ei inofensive şi bugetivore.

Nu! — Trebue să ne înţelegem bine asupra acestui punct, cum ne-am înţeles şi asupra violenţei.

Mie îmi sunt perfect egale toate numerus clauzus-urile pe cari le preconizaţi. Găsesc perfect logic ca într'un număr x de români, cu drept la pâine în ţara lor, să figureze procentul corespunzător de evrei sau de streini cu paşaport românesc. Nimic mai mult. Mai consider ca, atunci când aceşti streini ocupă funcţiuni în stat, să cunoască bine limba ţării şi — în timpul slujbei — s'o vorbească în chip obligatoriu, aşa cum în Elveţia un funcţionar public e obligat să cunoască cele trei limbi oficiale ale ţării. Cui nu-i place, n'are decât să plece. Fără supărare. Şi fără să fie bătut, căci pe urmă ne bat şi pe noi tratatele pe cari le-am semnat când am obţinut „întregirea neamului", condiţionat.

Aceasta este o măsură echitabilă pe care azi o practică până şi generoasa Franţa, ca să nu mai spun că ea ar putea să devie acolo inechitabilă, în ziua în care d-l Tardieu ar lua puterea, ceeace e foarte posibil.

Mă refer la fapte precise. Anul trecut am trăit nouă luni în Franţa şi am asistat la o campanie, susţinută până şi de membri marcanţi ai camerelor de comerţ, împotriva ravagiilor săvârşite în domeniul comercial de faimoasele magazine Prixunique (sau Prixunic) adică preţ unic. Se ştie că în aceste imense magazine — copiate după modelul creat de germani — majoritatea obiectelor necesare vieţii se cuprinde în două preţuri unice: *5* franci şi *10* franci. Că o fi vorba de o masă copioasă sau de orice articol vestimentar ori gospodăresc, totul se cumpără cu cinci şi zece franci, deşi aiurea aceleaşi lucruri se plătesc dublu şi triplu.

S'a produs o năvală ca la pomană. Prixunicele s'au înmulţit şi au acaparat toată clientela nevoiaşă. Iar magazinele celelalte — cu toate argumentele aduse şi cu toate apelurile patriotice — s'au golit şi multe au dat faliment.

Ei bine, acest trust de magazine ieftin este creiat de mari capitaluri streine şi la conducerea lui iau parte francezi cari nu prea au mult sânge francez în vine. Cel puţin, pe tema asta ştiu că e dusă campania. Şi această campanie, fără nici un ecou la început, a luat o amploare considerabilă în ziua în care magazinele ruinate şi-au concediat trei sferturi din personal. Or, se ştie că francezul rabdă toate, până la burtă. Când însă gluma ajunge aci, el coboară în stradă mai repede decât ai bate din palme.

L-am văzut, la Nisa, coborând în stradă şi devastând totul în calea lui, sub nasul autorităţilor.

Iată sub ce zodie trăim. Zodia naţionalismului întărâtat — nu de o piesă jucată în franţuzeşte la teatrul Naţional, ci de crampele foamei.

In faţa acestei realităţi, capetele cele mai internaţionaliste s'au plecat, unele după altele, şi au recunoscut fiecărei naţiuni dreptul de a-şi apăra pielea cum o putea mai bine. Ar fi deci grotesc să mă consider eu mai breaz decât alţii şi să declar, caragealeşte, că asta e treaba statului. Nu. E perfect treaba noastră, treaba tuturor cetăţenilor acestei ţări.

Trebue să recunoaştem cu toţii că naţiunile înfometate sunt astăzi nevoite să recurgă, întru apărarea lor, la mijloace mult mai vehemente, mult mai inumane, decât acelea cari ar fi de rigoare, după atâta progres realizat în alte domenii. Chiar şi în proletara Rusie, lupta aceasta pentru pâine se dă pe teren naţional, în toate republicile Uniunei. Ucrainianul, georgianul, armeanul, abhazianul, tătarul, toţi dispută „rusului" dreptul lor de întâietate la posturile naţionale. Toţi numesc pe rus, rus, şi pe evreu, evreu, nu tovarăş, atunci când aceştia vor să le ocupareze serviciile naţionale, mai binişor retribuite şi mai confortabile. Cunosc cazuri când comitete întregi de societe au fost destituite de la centru, din cauză că s'au dedat la excese naţionaliste şi chiar antisemite, cum a fost cazul unui comitet de comsomoli antisemiţi de la Leningrad, cari au bătut pe evrei.

Aceasta este azi starea psihologică a Naţiunii şi a Naţionalismului în lume: exasperare naţională,

Concluzie:

Suntem nevoiţi să recunoaştem tinerimii naţionaliste române dreptul ei de-a se apăra şi de-a apăra naţiunea, — în cadrele tratatelor încă în vigoare, — forţând guvernele să creeze o legislaţie de protejare a braţelor de muncă autohtone, aşa cum se procedează azi, din ce în ce mai mult, în toate ţările.

(Continuare în pag. 6)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ce e răsboiul...

de VASILE PARVAN

Carte cu litere de foc e răsboiul, din care mintea neastâmpărată a popoarelor lumii învaţă din veac în veac, ce e jertfa, ce e idealul, ce e patria.

In pace omul simplu se închirceşte în măruntele gânduri egoiste; inima lui vibrează doară la micile accidente ale vieţii familiare; simţul lui politic se toceşte în intrigele şi certele meschine cu adversarii de bisericuţă. Sensul vieţii individuale ajunge, în vreme de pace dacă nu e illuminat de un gând superior, social filosofic, o icoană slută a prea măririi de sine întru nevoile animalice ale vieţii.

Nevoia neprecupeţită a jertfei pentru altul, a jertfei pentru naţiune, e înnăbuşită în preocupările de propria înaintare către o stare mai bună. Sensul existenţei naţiunii peste, şi chiar împotriva existenţei tale proprii, e aproape o blasfemie în timp de pace; cu o superioară conştiinţă de sine epicureică se pune ca deviză a vieţii în comun maxima: „prosperitea naţiunei e suma prosperităţilor individuale".

Şi totuş, când răsboiul începe opera lui de purificare prin foc şi fier, când nenumăratele prosperităţi individuale se topesc în cataclismul universal şi din jalea unei generaţii întregi se pregăteşte zâmbetul de mântuire şi bucurie a generaţiilor următoare, chiar sufletele cele mai devotate patriei şi idealului nu-şi pot încă opri dureroasa întrebare, care dela începutul vieţii omeneşti în societate s'a pus în ceasurile de îndoeală oricărui martir şi oricărui erou, chiar de ar fi fost el cât de umil în puţinătatea vieţii lui solitare, dar a unei vieţi pe care a doua oară n'o va mai avea, odată dăruită: „Pentru cine să te sacrifici? — Fără îndoeală: „Numai pentru cel care e mai bun decât tine". Şi cu toate acestea în viaţă e tocmai dimpotrivă; ne jertfim foarte de multe ori pentru bestii cu faţă omenească — numai pentrucă aspra noastră conştiinţă ne impune nouă înşine totdeauna partea cea mai grea a datoriei. Câtă frumuseţe se pierde în această jertfă stupidă. Ce dureroasă învăţătură e aceea a sensului vieţii în comun.

Iată-i pe cei cari pier: pe câmpul de luptă flăcăul îndrăzneţ, care înaintând mai departe ca ceilalţi, a rămas acum uitat, rănit, în agonie, fără chip de om să-i vină în ajutor, prăpădindu-se în sete şi dureri ca un leu rănit de moarte în mijlocul pustiei; la spital, luptătorul care nu s'a cruţat, mugind sub cloroform, măcelărit, însângerat, părăsit — fără speranţă —; o lume de suflete indiferente — pentrucă tocite de atâta perindare pe dinaintea lor a mizeriei omeneşti — agitându-se împrejuru-i; medici, surori, sanitari, glumesc; bietul corp liniştit în sfârşit de spasmele lui în moarte a devenit numai decât o povară şi se grăbesc să-l scoată :e un simplu număr, el care era pentru întreaga lume a lor lui un nesfârşit de speranţe şi iubire; iată pe cei aruncaţi grămadă în care încă îmbrăcaţi în mantalele lor, duşi dela locul unde boala cu pete i-a chinuit până la nebunia sinuciderii, duşi la morminte: e iarnă, ţărâna e prea tare: sunt îngropaţi la faţa pământului; câte-o parte din trupul lor rămâne afară, aşa ca nici în moarte să nu fie feriţi de profanare; iată pe cei cari şi-au pierdut regimentele şi cari cutreieră — suflete fără odihnă — drumurile dela Miazăzi la Miazănoapte şi înapoi, înfometaţi îngheţaţi şi sfârşiţi de puteri: ei se culcă pe marginea drumului adormind pentru totdeauna; şi cei trimişi pe drumuri cu vitele hămesite de nu mai pot merge şi cad, iar ei ne mai putând împlini porunca, se aşează cu blestemul pe buze lângă animalele nevinovate şi aşteaptă şi ei moartea; şi cei cari, de multă suferinţă, au devenit nebuni...

Şi iată-i pe cei cari nu pier: cunoaşteţi voi cultul mâncării? Cunoaşteţi voi pe preoţii acestui cult? Liniştiţi, siguri de sine, monumentali, cu gesturi largi, plini de demnitate, iau ei la sine, preţuind-o cu sigură cercetare a excelenţii ei, hrana. Ii vezi pe aceiaşi, cum tot aşa de impasibili, trec ei în viaţă printre întristare, lacrămi, chinuri, grija de alţii şi grija de gânduri, urmându-şi, siguri de sine, monumentali, cu gesturi largi, plini de demnitate, — drumul spre hrană. Sunt cei cari în naufragiu şi în incendiu calcă în picioare femeile şi copiii, spre a se salva pe ei. Sunt cei cari în răsboiu iau hrana bolnavilor, chinuesc şi lasă flămânzi pe ostaşi, necinstesc pe femei, îşi cresc propria bogăţie, luând din a ţării, îşi caută în luptă locul din urmă şi îşi caută la răsplată locul întâiu. Viaţa lor nu trebuie turburată cu nimic. De sunt medici, ei trebuie să-şi aibă tabieturile lor, chiar dacă sute de ostaşi ar pieri, de sunt şefi pe front, ei trebue să-şi aibă viaţa lor îmbuibată, chiar dacă soldaţii lor ar pieri de foame şi ger.

Ce uriaş e instinctul de conservare la cei stupizi şi netrebnici! Cum ştie această drojdie a umanităţii în vâltoarea tragică a răsboiului, să-şi găsească culcuşul cel mai cald, adăpostul cel mai sigur! Cei cari sunt vrednici să trăească nu-s aşa de îngrijiţi de mântuirea lor, nu se apără de ceea ce trebuie suportat, nu fug de ceea ce trebuie combătut. Ţi se ridică în suflet un blestem împotriva firei, care lasă pe această pleavă să trăiască şi ucide pe cei buni, pe cei frumoşi, pe cei ce au biruit animalul din ei.—Şi cât de sfioşi, cât de modeşti sunt, cei ce-şi dau viaţa lor la primul semn, — ce insolenţi, ce provocători sunt netrebnicii, când preţioasa lor persoană e pusă fie şi numai la vreo uşoară încercare a rezistenţei ei în lupta pentru aproapele.

Atâţia totuş, dintre cei cari erau să piară, pentru că erau gata să dea pentru un ideal tot ce aveau, n'au pierit. Soarta a trecut peste ei fără a-i zdrobi. Ei sunt printre noi. Sfioşi, modeşti, nemonumentali. Putea-veţi voi deosebi acum pe cei ce au fost să piară, şi n'au pierit, de cei ce n'au pierit pentru că au fugit de jertfă? Cine va alcătui acum „noua generaţie"? Cine va hotărî de gândul într'aripat, spre cele vecinice ale acestui neam? — Preoţii jertfei, ori preoţii hranei? — Căci preoţii hranei ştiu încânta mai iscusit turmele nevinovate de oameni săraci cu duhul. Şi grava demnitate cu care se împodobesc ei, e aşa de impunătoare, că ei par a fi înşişi îngerii virtuţii.

Cine va lămuri pe viitor, care-i sensul existenţei naţiunii noastre? Cine va feri naţiunea noastră de tragedia eroului dus pe căi greşite tot mai departe de biruinţă? Cine va creşte naţiunea noastră întru eroismul activ, creator şi sigur de rostul jertfei sale, naţiunea noastră, care de două mii de ani nu cunoaşe decât suferinţa martiriului, răbdarea infinită, sub loviturile sorţii, nebiruită în fiinţa ei numai ca un element al naturii organice mereu renăscute din îngheţul iernii, ci nu mereu biruitoare ca puterile sufletului, cari supun lor firea şi parează loviturile ei? Cine va învăţa naţiunea noastră, ce e ideea în viaţa popoarelor, ce e întruchiparea spre vecinicie a gândului în formă vie şi în putere renăscătoare? Cine va da naţiunii noastre suprema sanctificare a scopului vieţii spirituale, acordarea întru sublim a scopurilor individuale, cu cele sociale şi cu cele universale; cine va revela naţiunii noastre sublimul vieţii spirituale active, ca biruire a morţii celei a toate distrugătoare; cine-i va revela armonia eternă dintre legile neschimbate din Cosmos şi legile după cari se ritmează gândul nostru, omenesc?

Vor fi preoţii jertfei, ori vor fi preoţii hranei?

Căci e mincinoasă învăţătura că frumuseţea omenească e prin sine însăş luminoasă, că oricare o vede, şi că ea e dela sine destinată a fi înţeleasă şi trăită de muritori; că viaţa noastră e în chip firesc socială şi că supremele calităţi ale sufletului sunt tot aşa de firesc consacrate societăţii, cum frunzele arse de brumele toamnei sunt consacrate pământului. Diamantul rămâne vecinic închis în zgura care-l acoperă, dacă întâmplarea nu îl descopere şi nu îl trezeşte la noua lui viaţă; tot întâmplarea descopere şi pe om. Ci noi nu trebuie să ne socotim nenorociţi, dacă murim neînţeleşi.

Care om a contemplat vreodată floarea crescută pe marginea prăpastiei în înălţimile ameţitoare? Ea totuşi a înflorit în ziua care i-a fost hotărâtă de destin şi la al doilea răsărit de soare a murit. Noi înşine ne simţim deplini în înflorirea noastră deplină — poate chiar avântaţi: e singura fericire dată de soarta muritorilor.

Putem totuş — de iubirea Patriei — face mai mult decât poate face floarea abisului. Noi putem să ne arătăm oamenilor şi cei ce au ochi de văzut, să vază! Pentru noi singura biruire a bestiei din noi — singurul scop al vieţii — e lucrarea pentru aproapele; suprema sanctificare a vieţii, e moartea pentru aproapele: cu atât mai mult însă pentru fiinţa ideală, prin excelenţă spirituală, care e patria; suprema caritate e darea vieţii tale spre a păstra viaţa celui iubit: cu atât mai mult spre a păstra viaţa celui iubit: cu atât mai mult spre a păstra viaţa patriei tale.

Va chema naţiunea, să o luminezе, pe cei singurateci şi tăcuţi, ori pe cei cari îşi strigă în pieţe şi la răspântii preţul vieţii lor?

VASILE PARVAN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Invinsul

Mi-a spus:
«Am vrut în inimă să scapăr amnarul gândului
Dar inima n'a fost atât de dură ca şi gândul
Iar isbitura a pătruns adânc
Şi de durere n'am putut s'o apăr»
...Şi-am suferit cu el, plângându-l...
«Am cutezat să mă îndrept spre fire...
Şi gândul meu, vultur cu aripide oţel,
Se avânta mai sus, în spre Dumnezeire
«A şti mai mult», având drept ţel».
«Dar inima-mi, legată de pământ
Inmormânta orice avânt...
Ea îşi clădea viaţa din ritm, din vis, din dragoste şi cânt...
Şi gându-i scăpăra durerea în adânc»...
«Şi răstignit,
Intre «mai sus» şi între «pământ»
Nici gândul n'am putut să mi-l ajung
Şi «tot» din inimă-mi a trebuit s'alung».
«Eu nici cu inima nu am trăit
Şi nici în gândul meu nu sânt.
Biet ins, de mine singur oropsit».
«Şi cine spune c'am trăit?
«Visarea», gândul mi-a oprit
Şi «gândul», inima mi-a nimicit.
Sunt un învins, în lupta spre care încă n'am pornit!».

...Tăcut-a visătorul...
Am stat apoi smeriţi şi el şi eu.
Şi îmi spuneam: «Ori, cine a vorbit?
Şi povestit-a cine? El, ori eu?

G. Ivanovici

Lasă vântul să mă bată

Lasă vîntul să mă bată,
Ploaia să mă ude...
Deazi încolo mie- tot una.
Poţi să ţipi şi poţi să blestemi...
Nimeni nu te-aude!..

Cui ce-i pasă dacă toamna
Pică frunza jos?...
Dacă lacrimi sîngerate
Ca şi frunza ruginită
Putrezesc pe jos?...

Cui ce-i pasă dacă'n piept
Ai o inimă?...
Om sau cîine e tot una!
Nimeni nu te'ntreabă
De ai inimă?!

Lasă vîntul să mă bată,
Ploaia să mă ude...
Lumea-i largă... lumea-i mare...
Şi un urlet de durere,
Nimeni nu-l aude!

Constantin Barcaroiu

MARGINALE

■ LITERE, o utilă revistă literară, redactată cu destul sârg de *Aurel Chirescu*.

Numărul pe Ianuarie aduce colaborarea dd. *I. E. Torouţiu* (care pune la punct, definitiv, plagiatomania şi lipsa de bunăcuviinţă a d. Ion Sîngiorgiu), *Raul Teodorescu, Radu Gyr, Simion Stolnicu, Al. Ionescu*, ş. a.

Cronica literară, bine informată, bogată şi cu nerv scrisă. (Pe viitor, am ruga pe cronicar să fie mai atent în verdicte. Altfel nu-l ar mai compara pe *I. Peltz* cu *Panait Istrati*, dându-i valoarea acestuia din Franţa. Cu toate că, în discuţie afirmă nonvaloarea românească a scrisului d. *I. Peltz)*.

■ Revista de provincie, atunci când este inteligent organizată şi redactată, poate să fie un admirabil îndreptar al vieţii spirituale şi sociale, de dincolo de Capitală. Realizări de felul acesta sânt rare la noi. Printre primele socotim PAMANTUL, gazeta d. *Eugen Cialâc*, dela Călăraşi.

E un magazin occidental, frondeur admirabil, cu idei originale şi discuţii care rodesc. D. *Eugen Cialâc* merită florile laudei.

■ FRUNCEA, o bună revistă bănăţeană, care scânteie numai cu fapte de bun românism, optimism sănătos şi bine scrisă la graniţa de vest a ţării. Spor şi izbândă multă d-le ing. *Nicolae Ivan*.

■ EDITURILE ROMANEŞTI primesc bani de la Stat, ca subvenţie pentru încurajarea literaturii autohtone. *Editurile româneşti* beneficiază de reduceri la costul hârtiei, păsuiri de plată şi altele, cu final scop: *promovarea literaturii naţionale*.

Editurile româneşti tipăresc numai *evrei* şi anume pe: *I. Călugăru, Camil Baltazar, I. Peltz, Emil Ciomac, George Silviu, Ilariu Voronca*, ş. a. Cărţi, cari reconstituesc ghettoul şi insultă românismul, prin limbă şi peisaj sufletesc.

Editurile româneşti au în comitetele de lectură scriitori evrei: *Isaiia Răcăciuni, Camil Baltazar*, ş. a.

Din această cauză literatura *românească* bună se refugiază sau în sertarele birourilor sau o editează *Ig. Hertz*...

Ne doare sufletul de toate constatările acestea. Şi din ciudă, motivată, l-am lăudat în numărul trecut, la această rubrică, pe *Ig. Hertz*. Din ruşine şi din cinism ca să ştie toţi «*naţionaliştii*» ce fac editurile româneşti şi unde se tipăreşte scriitorul român.

Sic transit gloria mundi!

■ In cursul lunei Februarie, editura *Viaţa intelectuală* va tipări volumul de poesii al d. *George Ivanovici:* IN DRUM SPRE EU. Din care şi publicăm poesia *Invinsul*

Rectificări

Găsesc că e mai bine să-ți răspund acum, imediat ce ți-am cetit articolul, decât să aștept până'n numărul viitor.

1) Ai fost rău informat atunci când ai pus mâna pe toc și'mi spui că totuș mă reneg prin faptul că am abandonat tactica „spargerilor de geamuri" abia azi.

Țin să precizez foarte lapidar: Niciodată, auzi Panait Istrati, niciodată n'am avut această tactică.

Insăși Garda de Fier din clipa înființării ei s'a ridicat în contra acestelor maltratări a evreilor.

Ceace se spune la ureche și ceea ce urlă Sărindarul sânt calomnii ciudate, tocmai de faptul că o parte din tinerimea română de azi înțeles să abandoneze desmățul răzii al înaintașilor lor și să-l înceapă cu o muncă constructivă și cu o acțiune pozitivă.

Mormolocii cafenelelor și simpatii liniștiți ai bugetelor care aleargă dela ureche la ureche să răspândească minciuni și să strecoare încrederea și îndoiala, o fac din cauza că poporul și oamenii de un simț, văzându-ne porniți pe alte căi, să nu ne urmeze și să nu le stricăm într'o bună zi siesta și să-i trimetem la munca cea adevărată.

Imediat ce un grup de studenți a atins pe un evreu, gazetele sărăești sar și spun „Gardiștii, cuziștii, cei dela „Cruciada" etc.

Vezi Panait Istrati, dacă un scriitor o fi excroc și bătăuș, te interesează ce vină poți avea D-ta?

Și eu am bătut.

Da. Și încă crunt.

Iată cum:

Mă întorceam dela un congres studențesc și în tren văd pe un tânăr cu o cămașă verde pe el și cu insigna de student în piept. Sub haț purta un val de stofă și în bunăvoință: parfumuri, săpunuri, lichururi, etc.

L-am luat din scurt și când am aflat că intrase prin magazine de evreii, ba chia și creștine — du-te cum vezi rassismul nu-l interesează — și furase, ei bine! Panait Istrati, i-am rupt cămașa depe el, pe care o înjosea și l-am bătut jar.

A doua zi ziarele urlau că Gardiștii de fier au devalizat Sibiul și l-au maltratat evreii.

Realitatea însă care era!

Intr'o masă compactă de studenți se găsesc la olaltă și Cuziști, comuniști și gardiști și independenți și șnapanii.

De ce să se arunce blamul asupra unei ideii sau unei organizații pentru faptele făcute de alții?

E cinstit?

D-ta singur mi-ai spus că după presiunea dela Facla, tot EU eram de vină după spusele unor „bine informați" când însăși D-l Vida îți spusese, cine erau agresorii.

E bine să se sfârșească odată cu acest gen de calomnie.

SOMEZ PE ORICINE, SA-MI ADUCA PROBA, CA EU VR'O DATA CU VR'UN GRUP DIN FOȘTII MEI CAMARAZII AM MALTRATAT EVREI.

Că m'am bătut în stradă. Da. Dar nu cu evreii ci cu adversarii credințelor noastre, cu comuniștii și cu alții. Cred că'nțelegi. Azi limba și penița nu pot spune tot.

Deci iată Panait Istrati că nu D-ta și nici alții, ne-ați convins de inutilitatea violenței asupra evreilor.

Noi de mult sântem convinși și niciodată n'am făcut altfel.

Trimite-l la mine te rog pe evreul care pretinde că i-am dat eu vr-o palmă.

Răfuiala cu ei e de alt domeniu repet: n ual bâtei ci al realizărilor, nu al omorului ci al muncii.

2) Spui Panait Istrati că am venit să-ți cerem ajutor. Vreau să restabilesc faptele.

D-ta ne-ai chemat la telefon și ne-ai întins mâna, noi am primit-o bucuroși și am fost mândri să-l arătăm țării pe adevăratul Panait Istrati, pe românul Panait Istrati.

De vei merge cu noi sau nu, nu ne interesează, căci noi nu căutăm idoli, ci oameni de luptă. Spui că vrei să te convingi întâi de noi, foarte bine, până atunci, ca și până acum paginile gazetei noastre îți sunt deschise.

Știm că e greu să te legi D-ta veșnicul hoinar, de vr'un ham, dar noi ne mulțumim și cu faptul că am putut să spulberăm din jurul D-tale o legendă mincinoasă și că putem oricând alerga la un om cu o vastă experiență să ne'nălțăm sufletele în jurul acelei scântei a purității de care vorbeam în numărul trecut.

3) Ești iarăși puțin nedrept: când spui că „nationalismul" n'a creiat de cât „asasini" și „ciomăgași".

Sânt multe valori intelectuale și morale care stau ca D-ta retrași în chiliile lor, dar cari trăesc la lumina candelei sfinte al acestui românism pe care noi îl slujim la lumina zilei.

Nu fii nerăbdător și nedrept Panait Istrati, n'a sunat încă apelul pentru ei, vor veni și îi vei cunoaște, atunci când va trebui.

Panait Istrati ne separă ani de vârstă și poate că noi sântem de multe ori prea aprinși și D-ta prea ponderat, dar reaminteste-ți că nici-o reformă, nici-o revoluție spirituală sau alta nu s'au făcut de cât cu prețul acestui jar tineresc, care s'a oferit cu năvalnic entuziasm, jertfă cauzelor servite.

Nu ne condamna pentru sângele nostru aprins.

Moluștele și șerpi care au sângele rece se târăsc pe jos, leii și vulturii care au sângele cald luptă și sboară către piscuri.

MIHAIL STELESCU

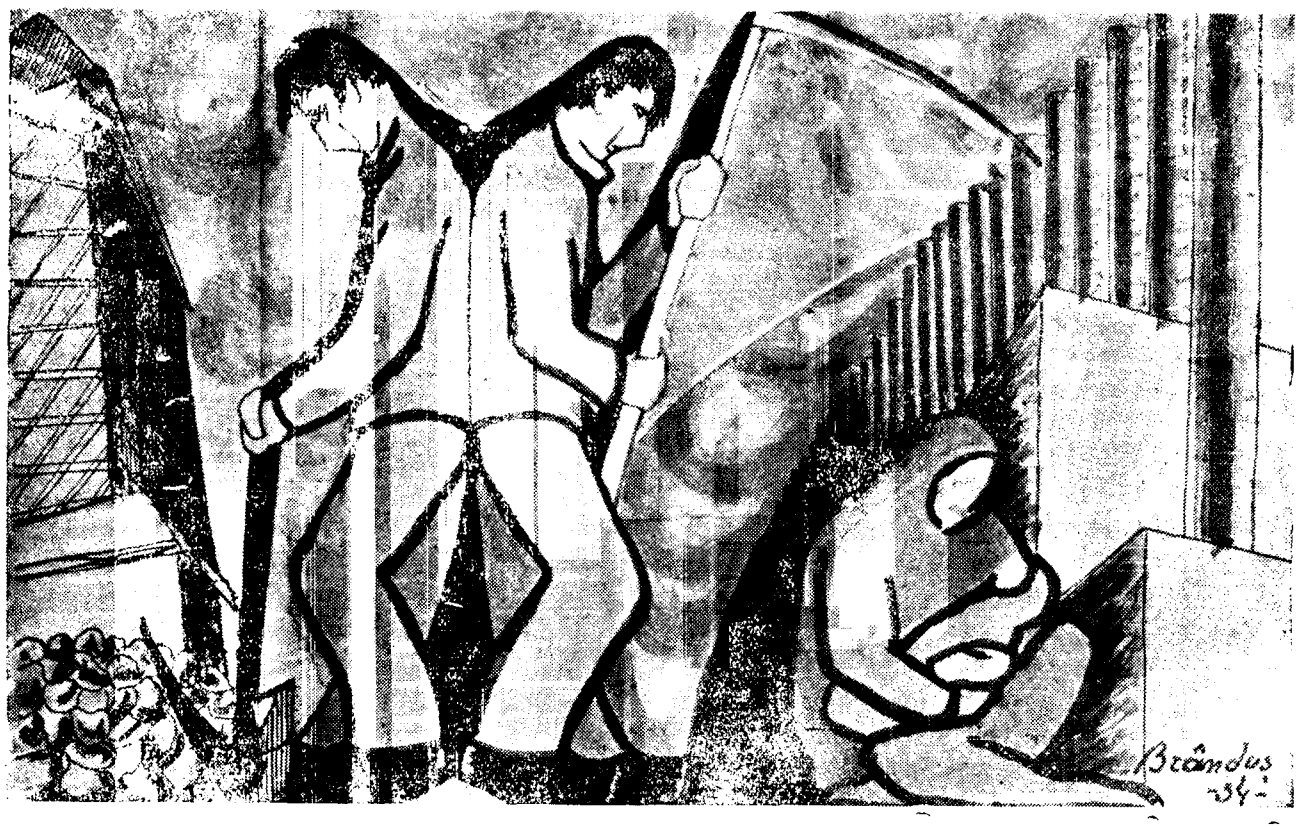

Comandamentele românismului constructiv

Dacă indignarea ar putea fi exprimată printr'o culoare, aș întinde-o, în tonul cel mai viu, pe toate fețele acestei gazete și aș fâlfâi-o neîncetat sub ochii tuturor demagogilor cari în politica țării, nu mai au nici rușine nici scrupul.

Și renunța astfel, bucuros, la toate aceste expresii, prea slabe pentru a ajunge până la ei, insuficiente pentru a-i determina să curme lanțul fărădelegilor.

Unde este răspunderea și cine acoperă ticăloșiile acestora?

Unde e și cum se manifestă atât de trâmbițat, o acțiune de apărare a principalilor factori de producțiune: MUNCA de toate categoriile — care nu mai este respectată, pentru că azi, numai prin ea în mod cinstit nu mai este chip de trăit —; CREDITUL fie el de producție ori de consum — singurul animator al circulației capitalurilor lenese, neproductive?

La spectacolul de demascare al superficialității, al meschinăriei și al lipsei de răspundere în politica țării, ne ridicăm și protestăm cu toată energia.

In sânul partidelor politice de guvernământ nu se simte dorința supremă de îndreptare ci numai ambiția de guvernare — cu toate că experiența a dovedit cu prisos complecta lipsă de pregătire, pentru înfăptuiri constructive a guvernanților noștrii.

E o complectă rătăcire într'o continuă luptă de întrecere pentru a se ajunge la putere; putere care să mulțumească pe partizani și să împartă țara în *profitori* și *oropsiți*.

Dacă s'ar dori cu toată sinceritatea o îndreptare, o desvoltare sau efectiv un progres real, guvernanții noștrii ar deschide cu grijă ochii, asupra nevoilor acestui popor — așezat în plaiuri bogate, dar sărăcit de toți profitorii cari fac experiență politică — și ar începe o conștientă organizare a factorul MUNCA pe o solidă temelie morală socială și economică rezumându-se la respectarea DREPTULUI LA MUNCA, pentru toți cetățenii acestei țări.

Ambițiile se ciocnesc la fiecare pas — *ambiții personale* — luând fel de fel de forme, cât mai atrăgătoare pentru a induce acest neam într'o continuă eroare asupra drepturilor lui sfinte de a trăi ca factor civilizat și civilizator în raport cu celelalte țări; fără să fie înghenunchiat în rușine și purtat de visurile ce ne vin de peste hotare: când musoliniene, când hiteriste, când socialiste sau cu alte tendințe sau credințe politice, cu rădăcini crescute în alte țări, cu alte popoare și alte năzuinți, — tendințe îmbrăcate în forme, fiindcă fondul nu există.

Da, nu există acea vedere clară în problemele zilei — cari toate isvorăsc din sistemul de muncă și de repartiție a ei și a bogățiilor economice.

In această desorientare de la cine așteaptă țara o acțiune de salvare, de intrare în realitățile vieții noastre sociale?

Fără îndoială de la valorile acestei țări, cari au rămas — armata de rezervă — departe de luptele demagogice ale politicienilor.

Aceste valori au privit cu toată inima și cu dorința de mai bine la suferințele acestui popor muncitor dar prea mult exploatat de interese străine de ale lui.

In numele acestei armate de rezervă, protestăm contra tuturor actelor de guvernământ și tuturor abuzurilor și furtișagurilor la care este expusă țara și cari s'au înregistrat din nou, în ultimul timp sub indignarea mută a opiniei publice.

Când dreptul la viață prin muncă, când dreptul la credit și dreptul la proprietate sunt drepturi călcate în picioare, în disprețul tuturor principiilor morale și juridice, înțelegem să devenim ecoul tuturor nedreptăților și apărătorii acestor drepturi — cerând respectarea lor acolo unde se fac impuse.

In timpurile de grea criză — cari totdeauna ocupă majoritatea vieții unei generații — suntem datori să strigăm în urechile celor cari se pregătesc pentru o guvernare, fiindcă oricât de conștienți am fi noi și oricât de dârji — nu putem opri lumea pe loc — deci o nouă guvernare, mai bună sau mai rea decât cealaltă va veni, cu sau fără voia noastră. Pentru această nouă guvernare pe care o dorim mai bună, punem massele conștiente în fața a două comandamente ale crezului nostru, fără de care țara se va prăbuți în certurile politice ale celor cari sunt obișnuiți cu singurul și cel mai comun crez care constitue și bucuria nebunilor: «du-te tu, să viu eu».

Două comandamente trebue să întărească temelia societății românești: Primul, LEGIFERAREA DREPTULUI LA MUNCA prin care fiecare cetățean are dreptul la o viață demnă și sigură; *al doilea*: INFIINȚAREA CASEI AUTONOME A VENITURILOR ȘI CREDITULUI MUNCII: salariate, agricole, industriale, profesionale, care să centralizeze și să administreze veniturile acestor mari categorii de muncă productivă, cu toate avantagiile creditului corespunzător.

Nici o guvernare, fie ea liberală, țărănistă, socialistă, corporativ-fascistă ori comunistă, nu va putea fi de folos țării, dacă nu-și va sprijini înfăptuirile politice pe aceste două mari comandamente impuse de împrejurările critice prin care trece azi lumea întreagă.

Suntem obișnuiți să așteptăm soluții și sugestii din alte țări, de la alte popoare.

Creerul națiunei noastre nu mai gândește?

Sau cei cari au monopolizat politica — sufocând-o în demagogie și superficialitate — nu mai sunt în acord cu gândirea și simțirea națiunii?

Este necesară o verificare pe care ne propunem să o facem fără să menajăm pe nimeni.

DEM. C. MILOZI

R. Iosif Han din București

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Naţiune şi Naţionalism

Iată concesiunea pe care pot s'o fac naţionalismului nehuligănesc. Dar nu pot să colaborez direct la o asemenea luptă, fiindcă sunt convins că ea nu va rezolva nimic. Acestea sunt diversiuni efemere, paliative.

Remediu radical stă aiurea.

Nu lupta între naţionalităţi — atât înăuntrul cât şi în afara graniţelor unei ţări — va pune capăt actualelor crize economice şi eternei mizerii sociale, ci înlăturarea sistemului economic de azi, absurd şi criminal, şi înlocuirea lui printr'un regim de producţie şi de consumaţie în care să guverneze spiritul ştiinţific modern şi inteligenţa creatoare, nu interesele meschine şi bunul plac ale unui pumn de capitalişti internaţionali cari nici n umai constitue măcar o clasă socială, aşa cum ne învăţa *Marx*, ci o simplă bandă de nebuni, producând frenetic şi distrugând produdusele tot atât de frenetic.

Asupra acestui punct însă voi reveni mai pe larg, atunci când va trebui să spun cum înţeleg eu să colaborez în chip eficace pe terenul economic. Dacă „cruciaţii" se vor decide să adopteze îndrăsneţele mele idei, cari nici nu sunt ale mele, atunci ne vom da încă odată mâna. Dacă nu, rămânem fiecare pe poziţia lui.

Nu sunt socialist. Nu sunt comunist. Nu mai cred deloc în eficacitatea luptei dintre clase, de când se dovedeşte zilnic că o clasă productivă şi revoluţionară se transformă brusc într'o clasă birocratică şi teroristă, imediat după acapararea puterii în stat.

Trebue totuşi să mi se concedeze măcar atât că, din trecerea mea prin socialism ca pisica prin apă, am rămas profund convins că sistemul capitalist e absurd, antinaţional, antiuman, antisocial, şi că lupta între naţionalităţi e o diversiune care-i prelungeşte o există nefastă omenirii.

Panait Istrati

P. S. — Un cuvânt pentru dictatorii stăpâni ai acestei ţări, privitor la felul cum înţeleg ei să calce Constituţia.

Mai întâi, cenzura.

Mi s'a masacrat articolul precedent din «Cruciada», suprimându-se afirmaţii şi idei cari, nu numai că nu prezintă nici un pericol pentru aşa zisa «siguranţă a statului», dar cari au fost apoi permise chiar în numărul următor al «Cruciadei» şi pot dovedi oricând că figurează zilnic în presă.

Dar iată ceva nou de care s'a plâns mareşalul Averescu cel dintâi: *mi se violează corespondenţa.*

Mi se violează, nu numai când soseşte, *ci şi când pleacă.* Scrisorile mele recomandate, prezentate deschise, aşa cum se impune nu sunt cercetate numai ca să se constate că nu conţin valută ori bancnote, CI SE CITESC DELA UN CAPĂT LA ALTUL, ceeace e nemaipomenit! Se ia astfel cunoştinţă, *chiar sub nasul prezentatorului scrisorii,* de tot ce scriu corespondentului meu! Aţi mai auzit d-voastră de o asemenea obrăznicie, nepracticată nici în blestemata Rusie de azi, unde totul se citeşte, *dar nu sub nasul aceluia care prezintă scrisoarea!*

Ceeace s'a şi făcut, în prezenţa secretarului meu, care privea neputincios. Ceva şi mai mult, acest secretar a fost luat din scurt, interogat ca la judecătorul de instrucţie şi obligat să-şi dovedească identitatea.

Intreb pe intelectualii acestei ţări dacă ei pot tolera mai departe asemenea procedee abdul-hamidiene.

Rog să se remarce următoarele:

Eu nu sunt un «antifascist» de genul profesorului Constantinescu-Iaşi. Mai întâi fiindcă nu mai duc nici un fel de luptă anti fascistă, de când m'am convins că e mai rău în Rusia, decât în Italia — şi fasciştii sunt nişte nătărăi când mă dau jos din tren la Postumia, de lângă nevasta mea, şi mă refulează la Lubliana, aşa cum mi s'a întâmplat în 1931.

Apoi, eu nu sunt comunist, ca numitul profesor, care a recunoscut că este, şi a cărui luptă «anti-fascistă» nu e decât încă o metodă comunistă de-a activa pentru regimul sovietic.

Că are tot dreptul s'o facă nu mai incape vorbă, dar atunci să nu se joace de-a greva foamei, căci în Rusia duşmanii regimului, cari se joacă cu această armă, sunt lăsaţi să moară de foame pur şi simplu. Or, de ce vrea domnul profesor ca profitorii regimului burghez să se poarte mai cu mănuşi, cu duşmanii lor declaraţi, decât profitorii regimului comunist? Dacă aş fi comunist, aş admite să fiu persecutat, închis şi chiar ucis, dacă devin periculos. Mi se pare că aceasta e o chestiune de cinste elementară. Din moment ce declar făţiş duşmanului meu că îl voi ucide când îl voi avea în mână, e natural ca el să mi-o ia înainte şi să mă suprime, nu să-i vorbesc de drepturi constituţionale de cari eu îmi bat joc şi să fac greva foamei fiindcă mi se răpeşte numai libertatea.

Afirm aci că tot aşa vorbeam şi pe când eram comunist şi consideram caraghioşi pe toţi comuniştii cari se puneau să postească de îndată ce erau arestaţi.

Iată de ce nu m'am amestecat în cazul profesorului comunist, aşa cum am făcut pentru Nucitelli, care e numai anti fascist. Cerând să nu se comită *o nedreptate,* mă aflam perfect pe poziţia mea de azi. De altfel spuneam în scrisoarea către Rolland că guvernul procedează cu delicateţă şi că nu e probabil ca Nucitelli să fie extrădat. (Ce-a devenit omul acesta, nu mai ştiu nimic, căci A. B. C., singurul ziar care a vorbit pe larg de el, nu ne mai spune nimic).

Ei bine, sunt la dispoziţia oricui doreşte să vadă în ce chip grosolan mi-se deschid scrisorile lui Rolland, şi chiar şi altele venite din străinătate. In curând s'ar putea să mă pomenesc şi cu o descindere. Asta ar mai lipsi!

P. I.

IN NUMARUL VIITOR: DICTATURĂ ŞI DEMOCRAŢIE .

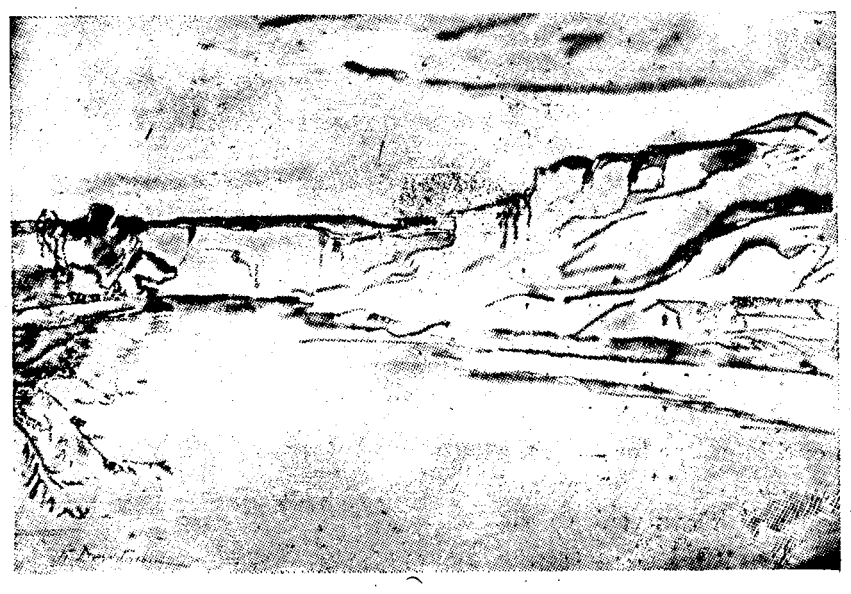

Şt. Dumitrescu Prutul

SA REINVIEM SATUL

Din colbul vremurilor apuse îmi apare satul bătrîn, cu şipotul din vale, cu gîrla 'n pînze înalbite, şi-într'o coastă casa bătrînească.

In dreapta casei, grădina cu flori cu brazde de zambile iar în mijloc stupii şi pe zăbrele sus muşcate şi garoafe.

Şi în casă ce ştergare curate în flori şi fluturi şi scoarţe, scoarţe ţesute de bunica. Totul erà plăsmuit de mîna ei înfrăţită cu pămîntul: dela roşul muşcatelor din pridvor pînă la florile cusute cu arnici pe cămăşi, de la mierea albinelor pînă la pînza viermilor de mătase, pînza de in şi de cînepă. Şi ca bunica aşa erau femeile satului pe atunci căci se întreceau în cusutul cămăşii cu şabace, în ţesutul dimiei pentru zeghie şi mintean. Dar portul lor ce mîndru erà cu cămaşe albă cusută în fluturi şi flori şi cu fota în fire de aur iar în cap năframa cu fire de mătase.

Şi duminica ,duminica cea din sat au scrînciob şi cimpoi cu brîuleţ şi bătută.

Iar cînd toamna erà mai adîncă iată şi claca, la curăţitul porumbului, fete multe şi flăcăi şugubaşi şi dintrei ei nu lipsea nici cimpoierul.

Şi aur peste tot erà, aurul mălaiului în casă şi aur şi'n salba dela gîtul fetelor.

Incet cu vremea broboadele de mătase au fugărit năframe albe căci au început să se scuture frunze de stejar.

Stamba, bluza, cârpele colorate dela oraş cu fustele multicolore au înlocuit iile şi fotele şi nici cu salbă de galbeni nu mai joci la horă az ci ciorapii de mătase aritificială şi pantofii de lac. Şi au venit cu alai stambele dela oraş cu jocuri noi numai e bătuta şi brîuleţul şi nici cea horă frăeţască.

Tu sat ,cu bunică, năframe şi ii, cu cimpoiu şi brîuleţ pribegi aţi luat-o tot la deal, mai sus în munte, mai departe de oraş v'aţi dus cu toţii şi cu răsboaie şi cu obiceiuri.

In urma voastră a rămas pămîntul pustiu şi sărac, numai o năframă albă aţi uitat peste satul întroenit de ger şi primăvara în livezi.

Pe voi pe toate va alungat şi satul s'a orăşenit căci pe tine sat din apropierea oraşului te-a transformat în debuşeul mărfurilor străine.

Industria noastră casnică industria satelor trebue încurajată desvoltată să iubim pînza ţărei noastre dată de seva pămîntului care ne hrăneşte.

O industrie naţională o industrie casnică săteasca va reîntoarce iar aurul în salba ţărăncelor, va surîde iar anual mălaiului în bătătura casei .

ICADE

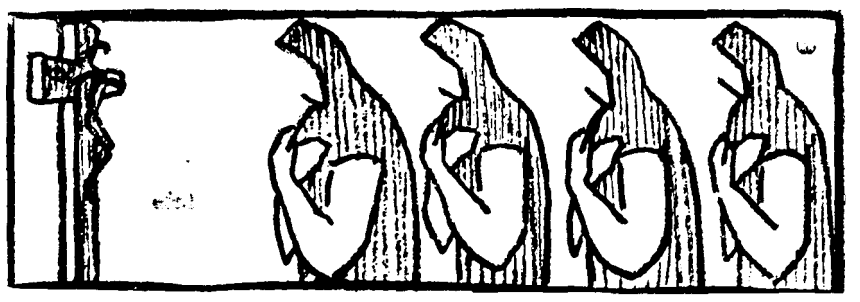

SCRISOARE DESCHISA
prieteniului FRANCISC JOURDAIN,
vice-preşedinte al „Amicilor U.R.S.S."-ului în Franţa şi în momentul acesta, delegat moral în ţara românească.
— Fragment dintr'un ziar —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1) Admiţi ca, în ancheta pe care o faci, să fii însoţit de doi trepăduşi sovietici, de-o moralitate politică mai mult decât dubioasă şi de al căror control moral ar fi trebuit, tu cel dintâi, să ne dispensezi, oricât ne-ai considera de naţiune minoră. Slavă domnului, Franţa are destui «simpatizanţi» sovietici, mai potriviţi anvergurei tale morale, pe cari ar fi putut să ni-i trimeată. Şi în punctul acesta sunt nevoit să adaog că n'am nici un respect pentru acea parte din naţiunea ta care ne deleagă astfel de indivizi.

2) Inainte de a fi pornit spre necăjitele noastre meleaguri, nu crezi oare că un scrupul de conştiinţă ar fi trebuit să te îndemne să te întrebi dacă e cinstit să patronezi anchete morale, numai atunci când într'o ţară burgheză se arestează un comunist, şi dimpotrivă, să taci chitic ori de câte ori în Rusia sovietică se surghiunesc în pustiurile îngheţate şi se execută sumar legiuni de tineri idealişti, printre cari unii ţi-au fost chiar prieteni personali?

3) Citesc în ziarele de azi că, sosind la Chişinău, n'ai avut nimic de făcut decât să iei contact cu doi comunişti evrei, ceeace a deslănţuit furia legitimă a acelor pături naţionaliste cari au o mie de motive să împărtăşească simpatia ta pentru regimul comunist.

Ei bine, dragă Jourdain, consecinţele acestei isprăvi ale tale, tu n'ai să le cunoşti, fiindcă ai să pleci, protejat de acei soldaţi români pe cari camarazii profesorului de teologie îi împuşcă anual pe Nistru şi cari nu prea ştiu de unde să te ia ca să-ţi ceară să-i asculţi şi pe ei, atunci când luptă cu banditismul comunist.

Eu, însă, care rămân aci, şi care ştiu ce tragedie se joacă pe acest pământ românesc, între naţiunea autohtonă şi naţiunile cu cari suntem nevoiţi să împărţim bucata de pâine, eu pot să-ţi spun că faptul de-a fi stat de vorbă cu doi evrei comunişti şi a-le cere lor să te informeze despre rosturile de la noi, e nu numai un act incorect, pentru un om ca tine, ci şi unul curat criminal. Căci aceasta va putea să furnizeze şi mai multe arme de luptă vrăjmaşilor bunei înţelegeri între naţionalităţi arătând cum «streinii» ori «jidanii» nu scapă un prilej să sape temelia statului cari îi ocroteşte şi le dă pâine.

Acum ,dacă cuvintele mele ţi-se par a fi ale unui «trădător» şi dacă bănueşti că ele m'ar putea face să intru în graţiile stăpânilor acestei ţări, află că te înşeli profund. Trăesc aci izolat şi neocrotit de nimeni, deşi sunt bolnav de trei ani, lipsit de ori ce venit şi ameninţat de la un trimestru la altul să nu pot plăti chiria casei pe care o locuesc.

Iar pe deasupra, mai am azi durerea să văd prieteni de calitatea ta venind să ne otrăvească şi mai mult, înveninata noastră viaţă socială, tocmai în clipa în care încerc, cu restul puterilor mele, să contribui alături de alţi oameni binevoitori, la umanizarea violentelor, sângeroaselor lupte naţionaliste de la noi.

De toate acestea tu habar n'ai. Tu treci chiar prin Bucureşti, fără să vii să vezi pe vechiul tău prieten, de a cărui cinste cred că nu te îndoeşti.

Il est dur parfois le coeur humain.

Panait Istrati

Bucureşti, 15 Ianuarie.

lubiţi studenţi

Salutăm cu drag lupta voastră dreaptă pentru abolirea nefastei legi a avocaţilor.

Fiţi dârzi, liniştiţi şi uniţi.

Peste capul oricăror interese şi deosebiri de credinţe daţi-vă mâna, înfrăţiţi în jurul acestei lupte de revendicări vitale pentru viitorul vostru.

Fără scandaluri şi fără tamtamuri dar într'o perfectă solidaritate tăcută şi serioasă victoria trebuie să vă aparţie.

Noi sântem ca în totdeauna alături de lupta voastră şi vă vom susţine cu acelaş avânt şi chiar jertfe de va fi necesar.

Cruciada Românismului

Cronica Literară

Cristian Sârbu: „Paşi spre lumină“

Poesii din carnetul unui muncitor

Cine prohodea jalnic şi funebru, că poesia ar fi murit? Şi unde's ciocli ce-şi creponau stracle graiului ca nişte stridente ascuţişuri de cucuvea?...

Iată... am în faţă volumul de poesii al proletarului *Cristian Sârbu* ca pe cea mai autentică demonstraţie a viabilităţii poesii.

Muzicalitatea versului, plasticitatea şi bogăţia imaginii, frumuseţea limbii ca şi perfecţiunei formei, pe cari, *muncitorul* SÂRBU le-a desprins din neant, din fire, le-a cuprins în suflet şi apoi le-a dat luminoasă glăsuire, fac din el un adevărat şi reprezentativ poet, tocmai într'o epocă de totală secătuire sufletească.

Cum se poate una ca asta, — vor zice marii noştrii potentaţi literari, ca şi intelectalitatea oficioasă, ca un *meserias*, să ne-o ia nouă înainte şi să scrie atât de frumos?

Uite aşa!.. le voi răspunde eu. Muzele sunt şi ele — ca orice gen femenin, — capricioase; şi prea puţin le pasă lor dacă alesul e un *cismăroi*, care-şi trudeşte mâinile între cue şi calapoade, sau *personalitate* cu titluri academice.

Ba realitatea, de multe ori, e, că tocmai acolo, în negura aceia a vieţii trudnice şi lipsită de orizonturi, se încrâncenează şi se formează sufletul omului.

Nicăeri şi în nici-o altă parte, sufletul omului nu e mai dornic de lumină, de adevăr, de dreptate, de frăţie şi frumos.

Munca e ruptă din ritmul universului, şi tocmai aceştia simt şi gândesc în ritmul muzicii universale. Iată dar, că e posibil ca şi poesia să sălăşluiască în sânul masselor proletare.

Şi de ce nu? Geniul sau talentul, nu are considerente de clasă, el se manifestă tocmai acolo unde este multă suferinţă dar în acelaş timp şi năzuinţă.

Şi dacă este adevărată axioma că munca inobileaza pe om, iar prin maxima lui *Socrate*, ca munca de orice fel ar fi ea, nu scade facultăţile intelectuale ale individului, apoi volumul de poesii al lui Cristian, predează în deajuns.

De ce, totuş, atâta desconsiderare, asupra elementului muncitoresc?.. Pentrucă majoritatea muncitorilor sunt abrutizaţi datoriţă unei barbare exploatări până la deirea completă a energiei fizice şi spirituale? A cui e vina? Şi mai întâi cine s'a îngrijit de sufletul lor şi să le satisfacă imperioasa necesitate — pe care o au — de a şti, de a cunoaşte, de a se manifesta?.. Şi totuşi, istoria spirituală a popoarelor, nu este scrisă decât de geniile cari s'au ridicat din acest mare anonimat!..

Cu *Sârbu*, se petrece un caz identic. Şi nu greşesc când fac această afirmaţie. Abia e la prima lui manifestare şi în curs de cristalizare a personalităţii lui artistice.

Reproducem câteva din minunatele şi neîntrecutele lui pasteluri, pentru o mai largă edificare a acelor afirmate de noi.

RURALA

E după miezul nopţii. Un colţ de sat.
[Prin aer
Plutesc năluci de zgură şi zinc
[posomorât
Pe undeva, departe, cobitul cucuvăii
Se 'ngână cu tăcerea să-i treacă de urât.

Cu stele vechi pe streşini dorm casele
['nfundate
In scamă de 'ntuneric şi lin din zări de
[scrum
Nemărginite câmpuri ca nişte foale vaste
Spre sat pompează rouă, răcoare şi
[parfum.
O linişte deplină pe somnoroase uliţi
Se 'ntinde ca o pastă de poţi s'o tai felii.

Doar vântu 'n plopi de-aseară înummără
[într'una
Ca un zaraf monete de frunze argintii.

Şi-arar nocturne păsări şi lilieci de gumă
Mai turbură în treacăt văzduhul nichelat;
Căci pe-o cărare albă un ulm — ciclop
[fantastic
Cu 'n ochiu de lună 'n frunte agale
[intră 'n sat.

Sau alta:

PRIMAVARA NOUA

Intâi a fost o ploae de lumină
Şi surâzând spre sud, în depărtare,
Ca nişte fete zările albastre
Şi-au pus la gât mărgele de cocoare.

Lopeţi de brize calde mână'n spaţiu
Trandafirii şi leneşi nori de vată
Ce ning, călătorindu-se, pe vişini
Petale de zăpadă parfumată.

Ce plin e sufletul poetului de lumină şi cât de elegant în exprimarea lui! Ai impresia că omul acesta n'a făcut altceva toată viaţa, decât că şi-a înmuiat penelul în cele mai strălucitoare culori, să poată reda cele mai frumoase peisagii.

Păcat că din lipsă de spaţiu, nu putem reproduce pe de-a întregul frumuseţile poesii lui plastice, aşa cum reese şi din bucata

DRUM DE ŢARA

Şi peste lac, pe 'ntinderea rurală
Aproape de-un platou ai să zăreşti
O casă de pământ patriarhală,
Cu zâmbet de muşcate la fereşti,
In faţa cărei pasc (sau beau lumină)
O ciurdă de viţei de vatelină.

Şi mai departe stă sub zări pitit
Un mic canton de doi cireşi umbrit,
Atât de mic de crezi c'a asvârlit
Acolo o cutie de chibrit
Un fumător
Ce-a stat cândva sub pomi la umbra lor.

Acum urmând un dâmb ce râde 'n soare
O brişcă neagră o furnică pare
Şi-un om răzleţ ce merge pe câmpie
Un i pe-o coală verde de hârtie

Şi mai departe drumul face praf
In jurul unui stâlp de telegraf
Ce stă proptit de-un nouraş de lână
C'o ceaşcă albă de cafea 'n mână.

Câte odată şi poetul se întreabă de comorile lui din suflet:

CINE

Cine
A trecut prin liniştea din mine
Cu flori de Mai şi zumzet de albine
Şi risipite mi-a lăsat pe drum
Petale de lalele şi parfum?

Sunt vraje tot şi parcă 'ntr'adevăr
O mână mică mi-a oftat prin păr,
Vestită lin de-o caldă adiere
De crânguri verzi, de fructe şi de miere.

Dar nu întotdeauna, poetul *Sârbu* e animat de sentimentul contemplativ al firii. In el se succed simultan şi nostalgiile, şi revoltele şi amarul:

LINIŞTE

Şchipătând pe sub ferestre nopţii i s'aude
[pasul
Astăzi iar am fost sărac!
Fructe-am jinduit destule şi-am răbdat,
In livada nimănuia n'am intrat.
Nici'o floare,
Nici un zâmbet
Nici un fum
Nu m'a petrecut pe drum.
Noaptea 'ncearcă prin ferestre ochi de
[vrac
Albă pasăre pluteşte pe sub steaua
[căzătoare
Ţipătu-i prelung mă doare
Cine moare?

Şi dacă:

Urmând indemnul foamei buclucaşe,
Mi-am scufundat trecutul în uitare
Şi m'am re 'nscris ca lucrător de ghete
In cadrele armatei proletare.

Cismarul CRISTIAN SARBU se mângâe cu gândul la ziua finală:

CAND VOI PLECA

Dincolo cu mine
N'am să iau decât gândul care te-a iubit
[pe tine
Un flutur de lumină
In noaptea ce-o să vină.

Din singurătatea ce m'o 'ntovărăşi,
Dorul meu de lume va pluti
Ca parfumul de crini
Pe cărările vieţii pline de spini
Cari au avut pentru mine întotdeauna
[ca şi azi
Numai agurîdă şi necaz,
Dar şi bucuria că sufăr şi sânt
Părtaş la destinul omului pe pământ.

Prin aceste strofe, *Cristian Sârbu*, nu se rupe de ai săi. Nu! Ci el rămâne să traducă şi mai departe în versuri sonore şi glastice, toată gama simţimintelor întregei lumi muncitoare. Şi iată de ce *cismarul Sârbu*, e un poet autentic şi reprezentativ. Dar pentruca cineva să-şi dea seama de lucrul acesta ca şi de poesia lui, ar trebui să-şi procure volumul *«Paşi spre lumină»*.

C. BAR.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Drama muzicală românească

Muzica românească nu a cunoscut până mai acum câţiva ani, drama muzicală. In afară de mici vodeviluri, în cari erau îmbinate şi câteva bucăţi de muzică, mici cuplete şi înafara câtorva timide încercări de operetă, realizări mai serioase nu am avut.

Saltul făcut cu apariţia operetei Păunaşul Codrilor *a lui* Bobescu, *a fost destul de mare, ca apoi* Dragostea Corinei, *a lui* Brătianu, *să înceapă a da nădejdi de înfăptuiri mai mari. Totuşi, publicul nostru, prea refractar la acţiunea muzicală, a întârziat să încurajeze singurele speranţe cari erau. Şi am avut compozitori.* Ciprian Porumbescu, *pe care o moartea prea timpurie l-a răpit încă înainte de a da tot ceiace ar fi putut, realizează câteva bucăţi — piese corale, simple, — pentru voci bărbăteşti cari ne invederează ce lucrări mari ar fi putut da; în adevărata dramă muzicală:* «Altarul Mânăstirei Putna» *este o vie mărturie.*

«Noaptea tragică» *a lui* Alexis Catargi, *inregistrează la noi începutul adevăratei drame muzicale.* Opera Română *a reprezentat acum câţiva ani această dramă şi-mi este vie în minte creaţia pe care marele artist liric* Folescu *isbutise să realizeze. Păcat însă că muzica insuficientă, nu a putut să impună menţinerea ei în repertoriu.*

Şi apoi, o dată importantă în analele muzicei noastre. «Năpasta», *de tânărul profesor al conservatorului transilvănean* Sabin Drăgoi, *după un libret scos din drama lui* Caragiale, *cu acelaş nume. Şi la această încercare românească, tot maestrul* Folescu *a contribuit prin inepuizabilele D-sale resurse. Creaţia făcută în rolul lui* Ion nebunul, *este poate cea mai strălucită din admirabila sa carieră.*

Critica făcută operei Năpasta, *a fost favorabilă. Trebuia să fie însă mai mult: elogioasă. Căci în afara faptului că unele pasagii poartă pecetia genialităţii, pur românească, întăreşte speranţele ce se pun pentru creaţii cu pretenţii de universalitate.*

S'a mai prezentat pe scena «Operii Române» şi «Seara Mare», a lui *Tiberiu* Brediceanu.

Deşi însăşi autorul nu a înţeles să ne redea decât obiceiurile româneşti de Crăciun, totuşi, pentrucă se simte nevoia unui subiect pe care acestea să fie brodate, faptul că acea idilă, terminându-se prin logodna făcută în seara mare, este aproape pueril tratată, te face să regreţi unele pasagii muzicale foarte bune. Se observă aici insuficienţa libretului, pe care, o spusei la început, nici autorul nu l-a dorit decât ca motiv.

Speranţele pe cari noi Românii le-am pus în opera pe care maestrul Enescu *a anunţat-o încă de acum câţi-va ani şi din care mici părţi au fost prezentate în câteva ocazii, sunt puse astăzi la un greu impas. Şi totuşi, contra firii noastre de latini impulsivi, aşteptăm.*

Primăria Municipiului Bucureşti a luat iniţiativa ca odată pe săptămână să prezinte gratuit spectacole de muzică. Idee absolut fericită. Dar, dacă ar fi complectată printr'un concurs de opere ale compozitorilor Români, concurs care să aibe intradevăr un motiv puternic printr'o susţinere materială, desigur că ar însemna enorm de mult pentru înflăcărarea pentru operă.

In spiritul compozitorilor noştri din faptul că aprecierea publicului se îndreaptă pentru tot ce e străin, s'a creiat un fel de teamă sau cel puţi o desinteresare aparentă, pentru compoziţii dramatice.

Este secesară o schimbare a acestor mentalităţi, este necesară o inviorare a motivului de creaţie.

Dar de sigur, nimeni nu va face aceasta. Cine se ocupă astăzi de emaniciparea spirituală a naţiei? Nimeni, căci statul uită că are şi menirea îndeplinirei spirituale a membrilor săi, fericire ce ar rezulta din satisfacerea tuturor nevoilor spirituale pe cari cei mai aleşi fii ai săi, dar cei mai oropsiţi, — intelectualii —, le au.

Nu avem dramă muzicală românească? Nu avem susţinerea ei!

Ar trebui să luăm exemplu dela vecinii noştri, de propaganda pe care o fac. Şi să citez un caz: «Mireasa vândută» *a lui* Smetana, *jucată pe mai toate scenele* pastei, *lui* Sabin Drăgoi?

DAN CRISTEA

Dimitriu-Nicolaide. Fără lucru

CRONICA INTERNA

Dacă din noianul de sforărie politică ai căuta să desprinzi fapte mai de seamă, n'ai vedea decât două cari pot prezenta un interes marcant, şi aceasta încă dacă începutul lor de azi, ar fi urmat de concretizări şi colaborări serioase bazate pe încredere reciprocă.

Primul fapt este reînoirea acordului dintre mareşalul Averescu şi D-l Gh. Brătianu.

D-L MAREŞAL AVERESCU

Nu cauza care i-a împreunat din nou ne interesează atât, cât sentimentul poate subconştient sau instructiv de a nu se găsi legaţi în faţa evenimentelor ce-şi grăbesc pasul spre un desnodă-

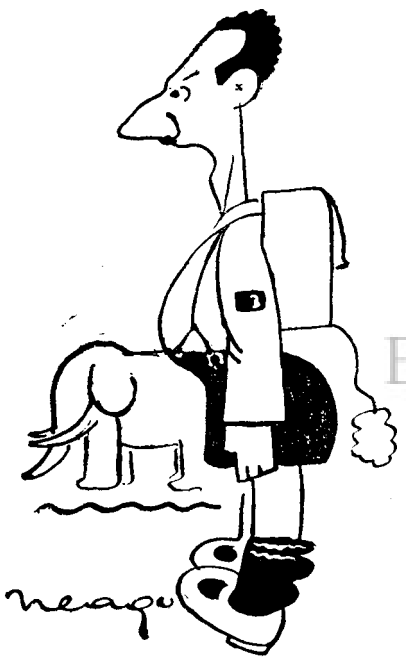

D-L GEORGE BRĂTIANU

mânt. Incordarea nervilor unui popor, sărac astăzi, nedumerit minţit şi momit, atunci când îşi va da drumul ar împroşca lava fierbinte a revendicărilor lui în toate direcţiile. Deci şi bine şi

D-L IULIU MANIU

cuminte fac acei oameni politici, cari trecând peste unele resentimente sau egocentrisme caută să pună stavilă sau să ndrume pe cale controlabilă acel puhoi.

Al doilea fapt este ieşirea programatică a D-lui Iuliu Maniu. Deşi ea n'ar fi decât enunţarea unui program din trecut (necunoscut însă de public) el însumă ca notă caracteristică nevoia absolută de a dicta, împedecând pe D-l Mihalache de a trasa o linie de conducere, fără consensul D-sale şi de a sublinia imposibilitatea unei guvernări Naţional-Ţărăniste fără aplicarea întocmai a desideratelor din Bădăcini.

E un act de curaj (de n'ar fi numai în vorbe) care totuşi indică perspective noi, cu consecinţe de o gravitate răsunătoare atât politice, cât şi economice.

Noi însă nu credem că acei şefi de partide cari au atâtea hypoteci electorale şi altele, venind la putere, ar putea când-va apdica noutăţi sau înfăptui acte hotărâtoare.

Mai toate aceste manifestări nu sunt decât ieşiri de opoziţie, pentru a nu fi uitaţi de turma aderenţilor, şi a li se pomeni zilnic numele.

Pentru că indiferent de culoarea politică scopul rămâne acelaşi: „Puterea" — cu tot alaiul de afaceri, cu nepotisme şi nelegiuiri.

Până nu se va curma cu speculaţia intereselor individuale, până nuse va pune stavilă lucrăturilor

D-L NICOLAE IORGA

din culise, până când de la mic şi până la mare, fiecare nu va fi direct răspunzător de faptele lui, până nu se va despica până în temelii catapiteasma tempului ridicat interesului şi minciunei, până atunci vom trâmbiţa adunarea conştiinţelor pentru judecata cea de pe urmă.

Zahărul tricolor

De decenii, s'a încercat, dar evident în zadar, reducerea atât de justificată a preţului zahărului, articol de primă necesitate.

Sub guvernarea Iorga-Argetoianu, n'a lipsit mult ca dictatorii zahărului să fie definitiv învinşi.

O supremă sforţare diplomatică de ultimă oră a reuşit însă din nefericire să readucă pe domnul Argetoianu în calea dulce a intereselor internaţionale.

Desigur că astăzi, în neagră opoziţie fiind, domnul Argetoianu regretă a fi cedat presiunilor Kaufmaniene din 1932.

De câte ori s'a atacat în ultimii ani în parlament (în presă nu se atacă chestiunea) problemei zahărului, veşnic am auzit că vinovaţii ar fi aceaşi şi aceaşi Iudei, Kaufmann, Blank, Iosupovici, etc.

Au fost atacaţi şi diverşi miniştri, titulari vremelnici la ministerul de Industrie.

Un ministru de Industrie oarecare sa' şi lăudat, că trustu la încercat să'l mituiască cu 25 de milioane de lei.

Cu toate acestea, Zahărul a câştigat integral toate bătăliile.

Acum însă vine fenomenul.

Un mare partid politic, intitulat bineînţeles naţional, vine şi contrar atitudinei de odinioară, admite astăzi în aceste timpuri de mizerie, jefuirea nepermisă a consumatorilor, prin patronarea reconstituirei Trustului de Zahăr.

Preţul de vânzare, subt ocrotirea patronilor lui Cagero, s'a şi urcat cu câte doi lei de kilogram.

Cei responsabili direct, nu se mai numesc nici Kaufmann nici Iosupovici încât domnul A. C. Cuza a pierdut o pagină din repertor.

Din nefericire, patronii acestui jaf antisocial, sunt foştii elevi a marelui dispărut Vintilă Brătianu.

Tempora mutantur, dar nu spre binele ţării.

Astăzi, sub protecţia steagului naţional tricolor, operează Cagero şi alţii, cu complicitatea oligarhiei privilegiate a amatorilor de dulciuri.

Multe taine politice ar putea cândva desvălui acest zahăr tricolor.

Ce cauţi la noi d-le Jourdain?

In numele comitetului intelectualilor antifascişti din Franţa s'au prezentat la d-l Titeanu trei D-ni; Jourdain Ferruci şi Gropier.

Au intervenit pentru Constantinescu-Iaşi şi pentru antifascişti.

D-l Titeanu a răspuns cu anumite „recunoaşteri" şi scuze.

Ce caută aceşti domni din ţara lui Stavisky şi a lui Bonny la noi?

De când dreptul unor străini de a interveni în măsurile noastre interne?

In Rusia dece nu se duc să intervină pentru Zinoviev?

Intrebăm pe d-l Titeanu de când am ajuns colonie franceză şi e obligat să dea raportul unor străini.

Să ne scutească cu intervenţiile şi să-şi vadă puroaiele Stawiste din ţara lor, să nu vină la noi să facă pe lupii moralizatori, că ne putem ieşi din fire.

Plebiscitul din Sarr

90% pentru Germania

Cu o covârşitoare majoritate populaţia din Sarre şi-a exprimat dorinţa să refacă parte integrantă din Germania. Sub controlul şi garanţia absolută de imparţialitate şi linişte, fiecare cetăţean a putut să-şi depue votul în secretul urnei.

De admirat, răbdarea, îndârjirea şi conştiinţa civică ce şi-au păstrat-o aceşti oameni 15 ani dearândul până când şi-au revăzut visul cu ochii. E un splendid exemplu de putere naţională şi de „self-control".

Mai este însă şi un argument în favoarea Franţei căci acest lucru dovedeşte că au administrat această provincie cu lealitate şi într'un spirit de perfectă cinste morală, căci ea ar fi putut, dacă nu schimba rezultatul, în tot cazul să ajungă prin presiuni, bani, etc. la Statul-quo. A dat o lecţie de abnegaţie, de civilizaţie şi de auto-stăpânire Europei, care ar fi de dorit să fie pricepută şi aplicată de m State. Iar Germaniei nu-i mai mâne de cât să se reculeagă şi se răsbune, reintrând necondi nat la Geneva în Liga Naţiuni De cumineţenia ei, de dovada care o va da-o că a fost sinceră dorinţa de pace, arbitrajul Lu o va judeca. Numai de ea depi astăzi în ce categorie va fi clas Căci tot, pentru a putea cu fru sus şi senină, să fie unul din p cipalii pilaştri al Recunoaşterei nei Europe secătuite şi zăpăc Are o voinţă unică, a lui Hitl care răsună în sufletul oric german, are bucuria unei vic morale, şi are Europa întreag aliată pentru stabilirea pe un t mai îndelungat a unei păci baz pe concesiuni mutuale. Acest l este clar indicat de acordul Fr co-Italian dela Roma.

C. Caraga

Tribuna parlamentară a opiniei public

La comunicarea No. 1, D-l Pamfil Şeicaru marele moralizator public a tăcut, adică a recunoscut că e unul din cei ce'şi bate joc de avutul ţări. Continuăm azi cu a doua comunicare poate va fi mai limbut.

Comunicare No. 2

Intrebăm pe Şeicaru:

1) Este adevărat că primeşte 200.000 lei pe lună dela „Discom"?

PAMFLET FLEICARU

2) Este adevărat că această sumă o primeşte pentru a i se cumpăra tăcerea?

Deci D-l Şeicaru este de vânzare.

Acum câteva lămuriri pentru a-l scuti pe Şeicaru de diversiuni.

Noi ştim şi cum se 'ncasează aceste sutişoare de mii.

Iată cum:

D-l Şeicaru om precaut şi cu dragoste mare pentru reputaţia morală a domeniului Ciorogârla, a inventat o minunată mască pentru încasările ce le face şi anume: a fondat o societate de participări şi comandite —adică de afaceri— numită „Particom".

Această societate a pornit cu un capital de 500.000 de lei şi are un venit anual de 2.400.000 lei, acţiunile toate fiind în mâinile Şeicaru.

Intreb iar:

1) De unde are societatea „P ticom" acest venit?

2) Cât a plătit fiscului „Particom"?

D-l ministru de Finanţe n nimic de zis?

3) Ce ştie despre acestea Costache Bursan administrato delegat al faimoasei societăţi?

Răspunde D-le Şeicaru că de mai avem o cale în afară de ac stă tribună, e acea a justiţiei.

„CRUCIADA"

Versiuni mixte

S'ar putea întâmpla ca scan losul contract Discom să fie re zat, încât marele economist M Tekel zis şi Aristide Blanc pierde şi pensiunea de miserie, circa 7 milioane lei anual ser astăzi fostului mare financiar către Discom.

*

Se aude că preşedintele So tăţii de telefoane ar trece iarăş rayonul specialităţei şi ar lua P şidenţia celei mai puternice So tăţi de Petrol.

Urmaşul lui la telefoane ar fi foarte simpatizat deputat.

Se spune iar, Cafeaua, şi-a câştigat în fine dependenţă.

CRUCIADA
ROMANISMULU
Director: MIHAIL STELESC
Redactor şef: ALEXANDRU TA
REDACŢIA ŞI ADMINISTRA
Str. Emil Costinescu 10
Bucureşti 6,
Abonamentul anual: 100
Autorităţi şi instituţii: 500
Pentru studenţi şi muncitori 75

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tipografia «Bucovina» I. E. Torouţiu, Str. Grigore Alexandrescu, 4. Bucureşti, III.